

van het leven voortgekomen. Vandaar dat alle oppervlakkige detaillering aan dezen stijl vreemd bleef.

Het aesthetisch moment is het oogenblik waarop wij door kunst in volkomen evenwicht zijn met onszelf en de wereld; het moment waarop de tegengestelde lust- en onlustgevoelens zijn opgeheven. Dit moment is in den Aegyptischen stijl volkomen bereikt.

Een geheel anderen indruk maakt de Grieksche tempel en de Grieksche sculptuur. Wat direct opvalt is, dat hier de nadruk gelegd is op het lichamelijke, het natuurlijke of bijzondere, en wanneer we nu weten dat de Grieken van de Aegyptenaren leerden, dan zullen we moeten toegeven dat de eersten de elementaire ruimteplastiek der Aegyptenaren nooit begrepen hebben. Wat de Grieken voor de ideo-plastische kunst der Aegyptenaren in de plaats gaven, was een physio-plastische kunst. Geen rhythmische vormmassa's, maar de harmonie van het rythme van het lichaam. Zoo werden de algemeene (stijl) verhoudingen der Aegyptenaren vervangen door de verhoudingen van het bijzondere. De motieven, welke de Grieken gebruikten, waren voornamelijk die, welke deze verhoudingen van het natuurlijke in de grootst mogelijke variatie uitdrukken, als: discuswerpers, atleten, goden, en menschen in hevige gemoedsbeweging. Deze onderwerpen brengen het individueele sterk naar voren en vormen bij uitstek de stof voor een physioplastische kunstuitdrukking.

Gaan wij verder door, dan zien we dat zich uit de Christelijk-religieuze levensopvatting in de gothische kunst weer een ideo-plastische kunstuiting openbaart. Het figuur heeft hierin niet een physische beteekenis, maar drukt een idee uit en gedraagt zich als zoodanig d.w.z. het is meer de vorm van een idee, dan natuurlijk lichaam (afb. 5). Vergelijken we deze kunstuitdrukking met die der Renaissance, dan zien wij het Helleensche schoonheidsprincipe in Florence herleven, om met Michel Angelo tot zijn sterkste uitdrukking te komen (afb. 7).